

ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ? ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ (ਗਲੋਬਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ) ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰ ਦੇਣੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੌਮੀ ਉਸਾਰੀ, ਕੌਮੀ ਕਲਚਰ, ਕੌਮੀ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਆਰਥਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੁਣ ਬੇਅਰਥ ਹੈ ਤੇ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਲਾਭੇ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈਏ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਆਪਣੀ ਕੌਮ, ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ, ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ, ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੇਧ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਹੁਣ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋਣ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤ ਘੜਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਸਤੀਵਾਦੀਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਤਹਿਜੀਬ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੌਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦ ਰੱਬ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਜੀਬਹੀਣ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛੜੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਣ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕ, ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ, ਆਪਣਾ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ, ਆਪਣੀ ਰਹਿਣੀ ਬਹਿਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਇਤਹਾਸ ਭੁੱਲ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਏਦਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਕਓਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰਾਂ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਅਰਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਟੇ ਵਿਚ ਲੂਣ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਵੀ ਗਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਈ ਨਹੀਂ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇਹੋ ਦਲੀਲਾਂ ਆਇਰਲੈਂਡ, ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਅਤੇ ਵੇਲਜ਼ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸੀ ਝੋਲੀ-ਚੁੱਕਾਂ ਅਤੇ ਟੁਕੜਬੋਰਾਂ ਨੇ ਇਹੋ ਮੰਤਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਜਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀ ਛਤਰ-ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਹੀ ਸਾਡਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਪਣਾ ਵਿਰਸਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਸੋਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਹ ਬਸਤੀਵਾਦੀਏ ਗਏ ਉੱਥੇ ਉੱਥੇ ਇਹੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਵਾਂਚਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਕੇ ਇਹ ਵਾਂਚਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਛੱਡਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਵਾਂਚਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਜਦੋਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪਈ ਅਤੇ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਾ ਬਸਤੀਵਾਦ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘੋਲ ਏਸ਼ੀਆ, ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਈ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜ ਕੋਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਹਿ ਕੇ ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਯੂ ਐਨ ਓ ਨੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਤੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਸਲੀਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸਟਾਲਿਨ, ਐਨਵਰ ਹੋਜਾ ਮਾਉ ਜੇ ਤੁੰਗ, ਹੋ ਚੀ ਮਿਨ, ਕਿਮ ਇਲ ਸੁੰਗ, ਫੀਡਲ ਕਾਸਟਰੋ, ਪੈਰਸ ਲੂਮੰਬਾ, ਸਦਰ ਨਾਸਰ, ਮੁਸੱਦਕ, ਚਾਰੂ ਮਜੂਮਦਾਰ, ਹਰਦਿਆਲ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਦੋਜਹਿਦ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੰਗਾਰਿਆ।

ਸਾਬਕਾ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਯੋਰਪ ਦੇ ਨਿਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੇ-ਧਰੁਵਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਮੁਕ ਗਈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਹੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਇਹਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੁਕੰਮਲ ਗਲਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਵੇ ਅਤੇ ਇਕ ਧਰੁਵੀ ਸੰਸਾਰ ਕਾਇਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ, ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਟੋਕ ਦੇ ਜਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਸਕਣ। ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ, ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ, ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਅਦਾਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਹੱਥ-ਠੋਕਾ ਹੀ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮੇ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਸਾਮਰਾਜੀ ਜਕੜ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਰਾਣਾ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਝਾੜ ਪੂੰਝ ਕੇ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ 'ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਮੁਦੱਬਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਲਮੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਧੇ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਤੇ ਵੇਚੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਚਰ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਐਵੇਂ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਹੋਣ। ਲਿਬਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਨਿਜੀਕਰਨ, ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ 'ਚੋਂ' ਸਟੇਟ ਦਾ ਰੋਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣਾ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਬਣ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਰਹਿਮ ਉਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਪਰਚਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਇਕ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤਮਾਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਇਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕ ਘੋਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਆਟਲ, ਜਨੇਆ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋਏ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਤਾਪ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਇਰਾਕ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਇਰਾਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਲਈ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਆਏ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਜਦੋਜਹਿਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਹੱਥ-ਠੋਕਾ ਬਣਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਹੱਕਾਂ, ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ, ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਨ, ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ, ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਲਈ ਤਮਾਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਭੁਲੇਖੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੰਗ ਦੇ ਬੁਰਕੇ ਹੇਠ ਆਉਣ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਭੁਲੇਖੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਵੇਂ ਖੱਬੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੱਜੇ, ਧਰਮੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੈਕੂਲਰਵਾਦੀ, ਮੁੱਲਕ ਦੀ ਏਕਤਾ ਜਾਂ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਝੰਡਾ ਬਰਦਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਮੁਦਈ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।